№ 15. Środa 20. Stycznia 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Mianowanie. — Feldmarszałek hr. Radetzki. — Wykaz czynności banku narodowego.)

Przełożony obwodu złoczowskiego nadał opróżnioną przy c. k. łopatyńskim urzędzie powiatowym posadę kancelisty z roczną płacą 350 złr. dyurniście Michałowi *Siekluckiemu*.

Medyolan, 11. stycznia. Ciało ś. p. Feldmarszałka hrabi Radetzkiego, spoczywa nabalsamowane w willi Reale o pół mili od miasta, w mieszkaniu, które Feldmarszałek wybrał z pomiędzy wszystkich innych cesarskich zamków ofiarowanych mu łaską Jego Mości Cesarza. W tej willi przepędził ostatnie miesiące swego życia powszechnie poważany i kochany. Józef hrabia Radetzky de Radetz, urodził się w Czechach dnia 2. listopada 1766 roku; dnia 8. sierpnia 1784 roku wstąpił jako kadet do 2go pułku barona Sunstenau kirysyerów, d. 3. lutego 1786 r. otrzymał stopień podporucznika, 9. sierpnia następnego roku został porucznikiem, a 9go sierpnia 1794 roku rotmistrzem drugiego stopnia w tym samym pułku. Dnia 29. maja 1796 został majorem w dawniejszym włoskim korpusie pionierów, 11. czerwca 1799 podpułkownikiem a 12. grudnia tego samego roku pułkownikiem. Ztamtąd przeniesiono go dnia 2. listopada 1800 r. w tym samym stopniu do 3. pułku saskich kirysyerów z dniem 1go września 1805 mianowany został jenerał-majorem, dnia 1. marca 1809 Feldmarszał-porucznikiem, dnia 18. lutego 1829 jenerałem jazdy a 16. września 1836 Feldmarszałkiem. W 1798 roku pojął za małżonkę Franciszkę hrabiankę Strasoldo-Grafenberg, z tego małżeństwa zostają przy życiu: Hrabia Teodor obecnie nieczynny jenerał-major, i hrabina Fryderyka, od 1838 roku za Karolem hrabią Wenkheimem c. k. szambelanem i rotmistrzem w armii. — Ostatnia słabość Feldmarszałka zaczęła się dnia 20. grudnia z. r., zdawała się jednak być tylko przechodzącą słabością, i to tak dalece, że dnia 26. grudnia z. r. byłby niezawodnie przedsięwziął zwykłą przejazdkę w południe, gdyby niebyła przeszkodziła gęsta mgła. Następnego dnia przyłączyła się do silnego kaszlu i słabość żołądka. Dnia 29. wieczorem pojawiły się symptomata febry, a jeszcze w tej samej nocy nastąpiło takie osłabienie, że sztabowy lekarz Dr. Wurcian uznawszy zagrażające niebezpieczeństwo, zwołał nazajutrz rano konsylium. Od tej chwili nikły siły w przerażający sposób, i następowały nadzwyczaj niepokojące symptomata: osłabienie słuchu, osłabienie głosu, krótki oddech, i nieprzytomność chwilowa. Dnia 31go grudnia odprawił spowiedź, przyjął przynajświętszy sakrament, a dnia 2. stycznia ostatnie namazanie, przyczem robiąc znak krzyża świętego podczas świętej ceremonii, dał dowód, że miał przytomność. Wciągu tego dnia pomnażały się przytomności chwile, i zdawało się, że się i siły wzmacniają. Dnia 3. stycznia rano widoczna była niespokojność, i wytężenie sił luboć bezskuteczne ażeby mówić: Z jednej strony ujął rekę swego syna hrabi Teodora, a z drugiej, rękę jenerał-majora Edwarda Staeger; jenerał-major nachylił się do ust słabego lecz tylko następujące mógł wyrozumieć wyrazy: „Moim ludziom nagrodę — dziękuję wam! — Bywajcie mi zdrowi! — Dajcie mi umrzeć spokojnie!" Te były ostatnie, z ust Feldmarszałka usłyszane słowa. Przy wzmagającej się nieprzytomności i napadach duszności, trwał krótki oddech aż do 5. stycznia 8 godziny rano, w którym czasie zgasł Feldmarszałek bez widocznych, w ostatniej walce życia, cielesnych cierpień. Ciało ubrano w uniform marszałka, i wystawiono w wyższej sali willi Reale na wzniosłej czarnem obiciem przyozdobionej estradzie.

Pierś jest przyozdobiona gwiazdami wielkich krzyżów: austryackiego orderu Maryi Teresy, i innych austryackich wielkich krzyżów, cesarsko rosyjskiego orderu ś. Jerzego, nareszcie oznakami wojskowej zasługi, krzyżem armii, i złotemi oznakami 50letniej służby. Nabalsamowane ciało spoczywa na czarnej aksamitnej poduszce z złotemi frendzlami. Po rogach postumentu stoi zbrojny rycerz. Po obu stronach ułożono na czarnych aksamitnych poduszkach 38 orderów Marszałka, a mianowicie na prawo od głowy c. k. austryackie, na lewo cesarsko rosyjskie ordery; z pierwszych wpadają szczególnie w oczy wielki krzyż cesarskiego orderu Maryi Teresy, order złotego runa, wielki krzyż orderu ś. Szczepana i austryackiego orderu ś. Leopolda i żelaznej korony; z ostatnich zaś krzyż kawalerski pierwszej klasy orderu ś. Szczepana; Feldmarszałek był jeden z żyjących co mają ten order. Na innych poduszkach są inne prócz austryackich orderów złożone. U stóp leży mała czarna laseczka, którą nosił jako marszałek, potem pałasz i pochwa na krzyż, pomiędzy temi złota szarfa a nad nią kapelusz. Na prawo widać rosyjską bogato w brylanty osadzoną, poczęści niebiesko emajlowaną buławę marszałkowską, a po lewej stronie widać taką samą kunsztownie przyozdobioną c. k. armii.

W pobliżu pysznego łoża stoi sześć wielkich kandelabrów dwa inne, i kilka lamp nad estradą i na czarno obitych ścianach zawieszone, rzucają na tę grobową salę ponure światło. — Pomiedzy czarnemi złotemi frendzlami przyozdobionemi draperyami umocowano zbroje, i herby rodziny.

— Z końcem roku 1856 wynosiły pretensye banku do państwa w ogóle . . . . 212,779.561 r. $24\,^1/_4$ k.

Z tego umorzono w roku 1857:

Powstałą według konwencyi amortyzacyjną rentą za dług wynikły ze spłacenia papierowych pieniędzy w walucie wiedeńskiej	3,450.601 r. 46 k.	
Wpłatami na pożyczkę narodową	3,144.605 r. $19\,^3/_4$ k.	
Przychodami z dóbr skarbowych oddanych w zastaw bankowi .	2,400.000 „ —	
Suma		8,995.207 r. $5\,^3/_4$ k.

Z końcem grudnia 1857 zalegają pretensye banku do państwa jeszcze w następującem:

Za spłacenie papierowych pieniędzy w walucie wiedeń. .	á 4%	25,266.263 r. $59\,^1/_4$ k.
	nieuproc.	28,418.090 r. $19\,^1/_4$ k.
	Suma	53,684.354 r. $18\,^2/_4$ k.
Do tego pretensya, która pokryta jest dobrami skarbowemi oddanemi w zastaw bankowi		150.100.000 r. —
Ogółowa suma . .		203,784.354 r. $18\,^2/_4$ k.

Zasób monety

wynosił z końcem roku 1856	87.240.609 „ $48\,^2/_4$ k.
powiększył się w roku 1857 o	10,802.410 „ $54\,^2/_4$ k.
wynosił przeto z d. 31. grud. 1857 kwotę	98,043.020 „ 41 k.

Obieg banknotów

wynosił dnia 31. grudnia 1856 kwotę . . .	380.181.085 r. —
W przeciągu roku 1857 wydano więcej . .	3,299.704 r. —
a zatem znajduje się z końcem roku 1857 w obiegu banknotów	383,480.789 r. —

Asygnacyjne czynności banku.

Centralna kasa bankowa w Wiédniu wydała w roku 1857 na filialne kasy bankowe w krajach koronnych i na odwrót kasy filialne wydały na kasę centralną, następnie między niektóremi kasami filalnemi w ogóle 25.717 sztuk asygnatów bankowych w ogółowej kwocie . . . . 107,816.517 r. $9\,^3/_4$ k.

Czynność eskomptowa.

Według załączonego do tej relacyi przeglądu eskomptowano w r. 1857:

W Wiédniu 229.107 sztuk efektów, w kwocie	. 352,655.522 r. 41 k.
We wszystkich zakładach bankowych, filialnych eskomptowych: 73,051 sztuk efektów, w kwocie	105,199.195 r. 10 k.
Razem 302.158 sztuk efektów w ogółowej kwocie	457,854.717 r. 51 k.

Po potrąceniu wpłynionych do kasy w roku 1857 efektów eskomptowych, znajdowało się na dniu 31. grudnia 1857 jeszcze w zasobie:
W Wiédniu 25.381 sztuk efektów, w kwocie 56,852.123 r. $16^3/_4$ k.
We wszystkich filiałach 14.982 sztuk efektów w kwocie . . . . 22,801.410 r. 42 k.
Przeto w ogóle : 40.363 szt. efektów, w kwocie 79,656.533 r. $58^3/_4$ k.

Czynność pożyczkowa.

Wciągu roku 1857 osiągnęły zastawione w pożyczkowej kasie w Wiédniu efekta wartość 733,825.672 r. $44^1/_4$ kr., na które w zaliczkach i prolongacyach wypłacono w ogóle 385,902.000 r.

Po nastąpionych spłaceniach znajdowały się 31. grudnia 1857 w pożyczkowej kasie w Wiédniu zastawione jeszcze efekta w ogółowej wartości 141,018.469 r. 39 kr., które służą na pokrycie zaliczek w ogółowej kwocie 74,810.000 r.

Z przeglądu załączonego do tej relacyi widać następnie, że w ciągu roku 1857 we wszystkich pożyczkowych zakładach filialnych wydano zaliczki w ogółowej kwocie 3,427.700 r. na zastawy w wartości imiennej 7,353.139 r. $9^1/_4$ kr., i że po uskutecznionych spłatach na zastawione efekta w imiennej wartości 24,583.855 r. $5^1/_4$ kr. cięży jeszcze 11,399 400 r. zaliczki.

Czynność depozytowa.

Z 31. grudnia znajdowały się w narodowym banku depozyta w przechowaniu w ogółowej wartości 96,022.556 złr. $33^3/_4$ kr.

Czynność żyrowania.

Wykazuje w roku 1857 obrót w kwocie 29,928.308 złr. 21 kr. Przekazana również zakładowi żyrowania emisya i spłacenie parcyalno-hypotekarnych, tudzież trzyprocentowych asygnatów, nie jest w tej sumie objęta, gdyż ich obrót przyjęto w ogółowy ruch wszystkich kas bankowych. (D. n.)

Ameryka.

(Sprawy państw Ameryki środkowej. — Niepokoje w Mexyku.)

Nikaragua. Nie potwierdziła się wcale pogłoska, jakoby rząd ściągał 3000 żołnierza, aby wyprzeć Kosta-Rikanów z warowni San Carlos i znad brzegów rzeki San Juan. Nikaragua liczy w ogóle zaledwie 1000 żołnierza, a wszystkie usiłowania, aby powiększyć tę szczupłą liczbę, rozbijały się dotychczas. Komisya, ustanowiona do załatwienia sporu między Nikaraguą a Kosta-Ryką, znajdowała się w Rivas, oczekując przybycia jenerała Canas. Dnia 9. listopada zebrał się kongres. Dnia 15. listopada ogłoszono pana Martinez uroczyście prezydentem rzeczypospolitej. Ministrowie z czasów duumwiratu pozostaną przy swych urzędach. Kosta-Ryka wysłała dwóch komisarzy jenerała Jose Maria Carias i Don Emiliana Quandon do Managuy, chcąc uniknąć wojny sąsiedzkiej. Nie można jednak przewidzieć jakiego rodzaju zaproponują warunki, jeśli w samej rzeczy chcą uwzględnić żałoby Nikaraguy. Trudno też, aby Nikaragua zrzekła się swych praw co do gościńca tranzytowego.

Mexyk. W Nowym Orleanie otrzymano d. 26. grudnia wiadomości z Mexyku aż po d. 17. Dyktator Comonfort rozwiązał kongres. Stolica pochwyciła za broń. W proklamacyi swojej ogłasza Comonfort obecną konstytucyę za nieważną i żadną, i zwołuje nowe zgromadzenie prawodawcze. W kilku prowincyach oświadczyła się armia za dyktatorem. Natomiast zaś wypowiedziała załoga w Tucuyba posłuszeństwo dyktatorowi, ujmując się za obaloną konstytucyą i rozwiązanym kongresem. Vera-Cruz poszło także za tym przykładem, i podobnych też wiadomości należy się spodziewać co chwila z wielu innych punktów państwa.

Portugalia.

(Stan Lizbony. — Epidemia ustała.)

Lizbona, 4. stycznia. Nasrożywszy się tak długo i okropnie ustała wreście zupełnie epidemia. Zwolna tylko i stopniowo otrzęsa się ludność z dawnej trwogi, i powraca do poprzedniego życia społecznego. Widać to najbardziej po pustych jeszcze ciągle ulicach i pustym teatrze. Liczni zbiegi, wygnani trwogą ze stolicy, wracają cząstkami tylko do swych dawnych siedzib. Należy ubolewać, że najdłużej ociągają się deputowani, nie wstydząc się bojaźliwości wobec tak świetnego przykładu, jaki dał wszystkim sam Król młodociany. Po dwóch posiedzeniach nie liczą jeszcze Kortezy ani połowy przepisanej ustawą liczby, co nie bardzo pomyślne światło rzuca na nasze stosunki parlamentarne. Bardzo zaszczytnie okazał się kler w ciągu zarazy, liczy też do 45 męczenników. Padli wszyscy ofiarą swego powołania z radością i poświęceniem się, przypominającem najpiękniejsze czasy chrześciaństwa. Rząd i kościół też dopełnili same tylko swych obowiązków podczas strasznej klęski. Tron i ołtarz ściśle z sobą połączone były jedynemi siłami zbawczemi srodze uciśnionej ctolicy. To wielkoduszne poświęcenie się kościoła należy tem więcej cenić i tem głośniejsze winno mu się uznanie w obec licznych oszczerstw, jakie bez wszelkich słusznych powodów i pozorów starano się rzucić na wielu zacnych członków kościoła oddanych duszą i sercem swym wzniosłym obowiązkom.

Hiszpania.

(Mowa od tronu.)

Hiszpańska mowa od tronu przy zagajeniu Kortezów znana już jest dziennikom w całej swej osnowie. Jestto bardzo obszerny dokument i dotyka wszystkich spraw bieżących. Z szczególniejszą radością zagajała Królowa tą razą sesyę prawodawczą „albowiem narodzenie się księcia Asturyi podaje nową rękojmię stałości tronu i usuwając ostatni cień błahych iluzyi, zapewnia Hiszpanii nową erę spokoju i pomyślności i jak najszersze pole otwiera jej nadziejom i widokom w przyszłości.“

„Syn mój uczuje gorącą miłość dla swych narodów, jego imie wskaże mu świetną kolej, po której stąpali przodkowie a moje rady wpoją mu najświętszą cześć dla konstytucyi i ustaw. Radość z jaką cały naród powitał szczęśliwe narodzenie się następcy tronu nie miała granic. Korzystali z tej sposobności i obcy monarchowie, aby mi wyrazić udział, jaki biorą w szczęściu mej rodziny jakoteż we wszystkiem tem, co może zapewnić pomyślność i tak potrzebny całej Europie spokój Hiszpanii. Szczególniej winnam podnieść objawy ojcowskiej życzliwości, jakich doznałam od Jego Świątobliwości. Uwzględniając moje życzenia, raczył Ojciec święty za pośrednictwem swego delegata trzymać do chrztu nowo narodzone dziecię. Przy jednym i tym samem też obrządku wyraziły się symbolicznie dwa głęboko w serce hiszpańskiego narodu wpojone uczucia: miłość do religii przodków i przywiązanie do swej Królowej. W obec takiego usposobienia narodu miło mu będzie powziąć, że Jego Świąbliwość gotów jest porozumieć się z nami co do gwarancyi sprzedanych ostatniemi czasy dóbr kościelnych, chce też potwierdzić dokonaną już sprzedaż w nadziei, że wyrządzone tym sposobem kościołowi straty, odpowiednie odniosą wynagrodzenie. Rząd mój przedłoży wam potrzebny w tym względzie projekt ustawy i wskaże środki, jakich wypadnie użyć, aby powrócić kościołowi posiadane dobra w moc istniejących w królestwie ustaw i odpowiednio warunkom świeżo zawartego konkordatu.“

Stosunki z obcemi państwami mieni Królowa zupełnie przyjaźnemi, z wyjątkiem Mexyku, który dotychczas jeszcze nie odpowiedział słusznym wymaganiom Hiszpanii. Chcąc uniknąć kroków nieprzyjacielskich nie wahał się rząd hiszpański przyjąć pośrednictwo Francyi i Anglii. Położenie posiadłości zamorskich przedstawia się w pomyślnem świetle, a z szczególniejszą radością nadmienia Królowa, że potrzebną do obrony tych kolonii marynarkę udało się rządowi na odpowiedniej postawić stopie. Armia lądowa zasługuje dla swej lojalności i subordynacyi na coraz większy szacunek Królowy, a panujący w całym kraju spokój pozwolił niemal wszędzie znieść stan oblężenia, powrócić do zwyczajnych norm rząd i udzielić bardzo rozległej amnestyi na przestępstwa polityczne. Pola i łąki wróżą plony obfite, a przesilenie finansowe, tak groźne za granicą, przeminęło w Hiszpanii bez wszelkich szkodliwych następności. Roboty publiczne postępują raźno według ułożonych najprzód planów i za pomocą funduszów przyzwolonych. Ważne projekta przedłożone będą w tej mierze Kortezom. Niemniej też otrzymają Kortezy wnioski rządowe co do udziału państwa w budowlach tak potrzebnych na prowincyi kolei żelaznych. Niezbędną jest także ustawa, aby posiadłości ziemskie wesprzeć pomocą zakładów kredytowych.

„Odpowiednio powziętej na poprzedniej sesyi uchwale Kortezów i w duchu zasad, z jakich wypłynęła pomieniona ustawa, przedłożony będzie obecnie projekt ustawy, który zabezpieczy dziedziczność godności senatorskiej w niektórych możnych rodzinach ojczystych.“ Zaraz po załatwieniu tego wniosku, przyjdą pod obrady Kortezów projekta ustaw co do rad municypalnych i różnych innych reform. Przyczem zachowana będzie zawsze zasada „aby nic nie obalać pod zupełnie nową budowę, ale tylko ulepszać to, co już istnieje.“ Dalej nastąpią wnioski co do ustawy wyborczej, aby zapobiedz wszelkim nadużyciom podczas wyborów, tudzież wniosek co do ustawy o prasie, potrzebującej niejakich modyfikacyi. Nakoniec przedłożone będą różne inne mniejszej wagi projekta. Nie chcąc żądać corocznie nadzwyczajnych kredytów do budżetu państwa, jak to się zwyczajnie dotychczas zdarzało, zaproponują ministrowie stosowne środki, aby nie rozpoczynać żadnego roku bez poprzednio obliczonego i przyzwolonego budżetu dochodów i wydatków państwa, i ztądteż przedłożony będzie Kortezom jeszcze na sesyi bieżącej budżet na rok 1859. W finansowej administracyi zaszło pod rządami Królowej wiele ważnych ulepszeń, można też spodziewać się z pewnością, że Hiszpania osiągnie niebawem ten stopień pomyślności materyalnej, do którego tak słuszne rościć sobie może prawo.

Nakoniec wyraża Królowa nadzieję, że Kortezy wywiążą się godnie z swego zadania i przyłożą wszelkiego starania, aby zapewnić szczęście narodowi, ustalić silniej instytucye krajowę i za pomocą Boskiej opatrzności podnieść świetność tronu.

Anglia.

(Rada ministeryalna. — Nowiny dworu. — Przysposobienia weselne. — Prześladowania na Madagaskarze. — Zażalenia na niedokładność telegramów.)

Londyn, 14. stycznia. Wszyscy ministrowie przybyli wczoraj do stolicy, mając uczestniczyć w zapowiedzianej radzie ministeryalnej w gmachu ministeryum spraw zewnętrznych.

— Schody, korytarze i sale pałacu St. James są już prawie zupełnie przystrojone. Zewnętrzne szare mury starożytnej struktury z swemi gankami, wieżycami, balustradami pozostaną ponure jak zawsze. Wewnątrz pracowali bez wytchnienia stolarze, malarze i złotnicy, aby pokojom królewskim weselną nadać powierzchowność. Ślub rozpocznie się o godzinie $12^1/_2$ i zajmie do 40 minut. Intercyzę ślubną podpiszą nowożeńcy i świadkowie nie w przybocznej kaplicy, jak bywało zwyczajnie, ale w sali tronowej. Po ślubie nastąpi śniadanie w pałacu buckinghamskim, na które prócz królewskich gości, drużb i drużek zaproszeni będą także dwaj czy trzej

ministrowie i dyplomaci. Wieczór odbędzie się koncert dworski w obec licznego zgromadzenia sproszonych gości.

— Hrabstwo Perponcher, hrabina Wally v. Hohenthal i hrabina Marya Lynar przybyli wczoraj z Berlina, a dziś znajdowali się na uczcie u dworu.

— J. M Królowa wyjeżdżała dziś w południe z księciem Albertem w odwiedziny do Claremont.

— *Daily News* miał pewną otrzymać wiadomość, że w Madagaskarze powtórzyło się na nowo okropne prześladowanie chrześcian. Następując zaraz po wypędzeniu Francuzów z kraju, przewyższyło to ostatnie prześladowanie wszystkie poprzednie pod względem okrutności. Do 13 osób stracono publicznie; 50 do 60 innych skazano na sąd boży Taugeny czyli na próbę z zatrutą wodą, przyczem znowu 8 padło ofiarą. Przeszło 60 zakuto w kajdany, a mnóstwo innych oddano w niewolnictwo. Surowość obecnego prześladowania nie dozwoliła jeszcze nieszczęśliwym Europejczykom opisać obszerniej swoje cierpienia. Przy tem wszystkiem jednak nie doznawały francuzkie i inne okręta kupieckie żadnej trudności w swych zwyczajnych stosunkach handlowych.

— Prawie wszystkie angielskie dzienniki ponawiają dawne swe zażalenia względem niedokładnych urzędowych doniesień z Indyi. Gdy sir Colin Campbell zabrał gwaliorskim powstańcom całą ich artyleryę, wszystkie pakunki i wszelką amunicyę, powiodło się jenerałowi Grant w kilka dni pożniej zdobyć w walce z tymi samymi powstańcami jeszcze 15 dział, jeszcze więcej pakunku i amunicyi. Sir Colin — dodaje dziennik *Daily News* — zdaje się myśleć, że w Doabie już nie ma gwaliorskich powstańców, a jednak jest tylko to pewne, że ci, co uszli, jakakolwiek ich liczba, mała czy wielka, wzmocnią niezawodnie powstańcze siły w Oude. Jest także pewnem, że w Luknowie trzymają się dzielnie powstańcy, gdyż sir Colin widział, że zanadto wątłe miał siły, by opanować i utrzymać się w mieście, i że samo zajęcie tego miasta pociągnęłoby za sobą wiele niepotrzebnych ofiar. Przestrzeń, którą zajmują powstańcy, rozciąga się na zachód aż do Alumbagu, a na południe wyparli powstańcy Gurków tak daleko, że angielskie stacye na północnej stronie Gangesu stały się niepewne. Z dawniejszych zaś wiadomości wiemy, że powstańcy pod Fyzabadem znaczne mają siły, a o wyparciu ich z Gorukporu także nic nie słychać. Potwierdza się zatem nasze zdanie, że podbicie Oudy nie będzie dziełem jednej kampanii.

Francya.

(Zamach na życie Cesarza. — Telegramy. — Zmiana ministeryum w Hiszpanii. — Wiadomości bieżące. — Ucieczka okrętu amerykańskiego. — Osada Mayotte. — Przysposobienia wyprawy morskiej.)

Według telegraficznej depeszy z **Paryża** z d. 15. stycznia pochwycono Włocha Pierrego na 5 minut przed zamachem. Miał przy sobie zapas rakiet i broni. Oprócz niego przytrzymano także trzech innych Włochów, z których jeden zwie się Orsini; mieszkali wszyscy w jednym hotelu. Aresztacye trwają ciągle, uwięzionych odstawiają do Mazas. — Pomiędzy rannymi znajdują się dwóch komisarzy policyi. Paryska policya otrzymała pierwszą wiadomość o zamachu z Bruxeli.

— Otrzymana w Paryżu madrycka depesza telegraficzna donosi, że obecne ministeryum usunęło się, a Królowa mianowała nowe. Pomiędzy członkami nowego gabinetu wymieniają panów Isturitz (jako prezydenta), Espelata, Ocana, Diaz, Delahoz, Guesada.

Paryż, 14. stycznia. Baron Bourqueney odjeżdża temi dniami na swą posadę do Wiédnia. Lubiony ten w austryackiej stolicy dyplomata zaczął już oddawać wizyty pożegnalne.

— Z Marsylii donoszą pod d. 11. stycznia: Przy schyłku roku 1856 zatonął, jak wiadomo, na otwartem morzu francuski paropływ „Lyonnais“ wraz z całą swą osadą i całym ładunkiem. Przypadek zrządził, że w jednym z portów francuskich udało się przytrzymać amerykański okręt „l'Adriatic“, na którym ciężyła wina tego nieszczęścia. Na podstawie wytoczonego całorocznego śledztwa skazał sąd w Aix amerykańskiego kapitana na powrócenie szkody, jaką sprowadził swoją przewiną, na sam zaś okręt „Adriatic“ nałożono sekwestr, i z rozkazu prezydenta sądu handlowego odstawiono go z la Ciotat do Marsylii. Oddany w Marsylii pod dozór kapitana portu i dyrektora myt, miał wkrótce okręt ten z prostego sekwestru przejść zupełnie na własność francuską, bo właściciel okrętu nie uiszczał się z winnej sumy. Tymczasem d. 9. rano udało mu się pokryjomu umknąć z portu bez wszelkich certyfikatów i niezbędnych paszportów okrętowych. Do ucieczki pod fałszywą nazwą „La lune“ miał dopomódz mu inny statek amerykański „Meaher“. W porcie spostrzeżono dopiero nazajutrz rano ubytek „Adryatyku“, i kiedy już o 24 godzin wyprzedził pogoń, odpłynął ścigać go paropływ awizowy „Chacal“. Mniemają, że kapitan amerykański schroni się do jednego z pomniejszych portów hiszpańskich. Osobliwsza jeszcze, że w dzień swej ucieczki władował kapitan na okręt 3 działa i zapas amunicyi i broni. Całe to zdarzenie, jak się łatwo spodziewać można, wywarło silne wrażenie w Marsylii.

— *Monitor* donosi pod dniem wczorajszym, że okręt transportowy marynarki wojennej „Le Railleur“ wyprawił się w podróż do Nowej Kaledonii, a d. 28. listopada zarzucił kotwicę u Przylądka wraz z goelettą „La Bourdonaye“, która płynie do francuskiej wyspy Mayotte. Uwaga francuskiego rządu zwrócona jest w tych czasach szczególniej na te posiadłości, nabyte w tak niedawnych czasach. Mayotte albo Mayotta, najważniejsza z wysp Comoro w kanale Mozambique, ma bardzo żyzną ziemię i klimat zdrowy. Wyspę tę odstąpił krajowy Sułtan Francuzom dobrowolnie w r. 1843. Wtedy liczyła tylko 2000 mieszkańców, ale zaraz w r. 1849 powiększyła się ta liczba na 2555 wolnych i 2733 usamowolnionych murzynów. Od tego czasu wzrastała ludność w miarę podnoszenia się uprawy trzciny cukrowej na wyspie coraz to znaczniej. Nowa Kaledonia, nabyta dopiero pod rządem cesarskim, ma przecież mimo tylu odwłok stać się obecnie francuską kolonią karną, jak Cayenne w tej chwili.

— Pogłoski o bliskich wielkich wyprawach wojennych utrzymują się ciągle w Paryżu. Co do zamierzonej expedycyi na Kochinchinę miała, jak upewniają, odbyć się konferencya pod przewodnictwem samego Cesarza i w obecności biskupa turańskiego msgnra. Pellerin. Twierdzą powszechnie, że wyprawa ta jest już nieodzowną. Także co do nowej wyprawy na Marokko obiegają pogłoski, które na tem tylko się opierają, że w prowincyi orańskiej mianowano nowych sprężystych dowódzców.

Szwajcarya.

(Ostatni z gwardyi Ludwika XVI. †.)

Wadt, 10. stycznia. Karol Pavillard, ostatni z gwardyi szwajcarskiej Ludwika XVI., a jeden z tych, co uszli rzezi z 10go sierpnia 1792, umarł w Orny w 90 roku życia.

Włochy.

(Deputacya na obchód pogrzebowy Radetzkiego. — Wiadomości bieżące.)

Modena, 13. stycznia. Książę wysłał na obchód pogrzebowy fm. hrabi Radetzkiego wojskową deputacyę do Medyolanu. Najwyższy ochmistrz i jenerał-adjutant hrabia Forni ma zastępować samego księcia. Równocześnie odbędzie się nabożeństwo żałobne, na którem cały garnizon wystąpi w paradzie.

Z **Rzymu** donoszą pod dniem 8. b. m.: Obaj wielcy książęta rosyjscy byli wczoraj na osobnej audyencyi u Ojca świętego. Książę Nassau przybył z Genuy. W pałacu Dorya odbyły się wczoraj zaślubiny syna księcia Mario Massimo z córką Filipa Jedrzeja Doria Panphili. *Corriere mercantile* w Genuy uskarza się, że śmiała kradzież w porcie nie ustaje wcale.

Niemce.

(Przyszłe obrady na sejmie pruskim. — Zamknięcie sejmu luxemburskiego. — Uchwała sejmu waimarskiego. — Deputacya na pogrzeb Radetzkiego z Hanoweru i Bawaryi. — Prawo lichwy zawieszone w Bawaryi.)

W pruskiej pierwszej izbie zrobiono następujący wniosek: „Pierwsza izba raczy uchwalić, aby ułożono adres do Jego Mości Króla, i złożono go na ręce królewskiego zastępcy Jego Królewiczowskiej Mości Księcia pruskiego. Adres ma wyrażać sposób myślenia całego kraju, oraz uczucia z powodu ciężkiej słabości naszego drogiego monarchy.“ Ten wniosek popiera następujące motywum: „Izbie, jako reprezentacyjnej cząstce kraju, przystoi przy tak bolesnem cierpieniu, jakie dotknęło Króla, zapewnić Jego Król. Mości o głębokim smutku, oraz o nadziei i ufności, które przejmują kraj cały.“

Nadchodzące posiedzenie obu izb pruskiego sejmu będzie miało, jak donosi dziennik *Neue Pr. Ztg.*, osobliwszy charakter Zeszłej zimy wniósł rząd dwie kwestye, które w izbach żywe wywołały obrady, i nadały całemu posiedzeniu cechę niechęci i wzburzenia, temi były kwestya rozwodu i wniosek podatkowy. Na tegorocznem posiedzeniu nie zrobi rząd zapewne prócz budżetu żadnego innego wniosku. Rozumie się, że przyczyną tego jest słabość Jego Mości Króla. Wprawdzie sądził rząd, że pod względem kredytowym będzie można tymczasowem zawieszeniem prawa lichwy zapobiedz handlowemu przesileniu; jednak, jak słychać, będzie zrobiony wniosek tylko za późniejszem potwierdzeniem zawieszenia, nie zaś za zupełnem zniesieniem tych praw. Zatem ze strony rządu będzie zaledwie jeden wniosek przedłożony, który wywoła żywsze obrady. Nawet i członkowie obu izb są zdania, że nie jest na czasie przedkładać w tym roku kwestye większego znaczenia.

— W Luxemburgu zamknięto zwyczajne posiedzenie sejmu dnia 9. b. m., pomimo że nie ukończono zupełnie swych prac. Wprawdzie potwierdzono budżety, brakuje im jednak drugiego jeszcze przyjęcia, które według regulaminu ma nastąpić w 24 godzin po pierwszem. Zresztą oświadczył rząd, że na poniedziałek zezwala nadzwyczajne posiedzenie. W ostatnich dniach były obrady bardzo żywe.

— Nadzwyczajny sejm w Waimarze zamknięto dnia 11. b. m. Poprzednio załatwiono przedmiot powołania; i użycie środków przeciw przesileniu handlowemu. Prócz tego uchwalił sejm przy otwartem posiedzeniu zawiesić prawne ustawy i ograniczenia procentowej stopy tymczasowo aż do 1. sierpnia 1859 roku. Rząd zaproponował nie uwzględnić prawnych ograniczeń procentowej stopy dla banku w Waimarze.

Hanower, 14. stycznia. Ztąd udaje się także wojskowa deputacya do Watzdorfu pod Sztokerau, gdzie dnia 18. b. m. odbędzie się uroczystość pogrzebowa ś. p. feldmarszałka hrabi Radetzkiego. Deputacya składa się z ministra wojny, jenerał-porucznika Brandis, pułkownika i dowódzcy pułku kierasyerów gwardyi barona Hamersteina i majora z pułku przybocznej gwardyi Neger.

Weimar, 15. stycznia. Dzisiejszy rządowy dziennik zawiera prawo względem zniesienia prawa lichwy, które przyjął nadzwyczajny sejm. Według tego mają być zawieszone prawne ustawy względem ograniczenia procentowej stopy, tymczasowo aż do 1go sierpnia 1859 roku.

Mnichów, 13. stycznia. Jego Mość Król wysłał swego jenerał-adjutanta i dowódzcę 2. dywizyi armii jenerał-porucznika Hohenhausen do Wiédnia na pogrzebową uroczystość ś. p. feldmarszałka hrabi Radetzkiego.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Lublana, 16go stycznia. Orszak pogrzebowy stanął o godzinie $7^1/_4$ wieczór w tutejszym podwórcu kolei żelaznej, gdzie oczekiwali go członkowie kleru i wszystkie władze cywilne i wojskowe, a po 6 minutach wypoczynku ruszył w dalszą podróż.

Gratz, 17. stycznia. Orszak pogrzebowy marszałka hrabi Radetzkiego przybył dziś o godzinie 5. zrana do Gratzu, i po krótkim pobycie wyjechał dalej. Na podwórcu kolei żelaznej zgromadziły się prócz korpusu oficerów i wszystkich władz także liczne tłumy ludu, nie zważając na tak rannę godzinę.

Wenecya, 16. stycznia. Tutejsza Izba handlowa otrzymała pozwolenie przenieść giełdę w zachodnie skrzydło pałacu dożów na placu Piazetta.

Fiume, 16go stycznia. Temi dniami rozpoczęły się prace przygotowawcze około linii telegraficznej z Zengg.

Paryż, 16. stycznia. Hrabia Morny wyraził w swej przemowie, mianej w Tuileryach na czele ciała prawodawczego: pytają się narody, jak mogą być sprzymierzone państwa o tyle bezsilne, że nie zniszczą kuźni skrytobójczych zamachów. Pewną jest pomoc deputowanych, aby na wszelki wypadek położyć koniec tym peryodycznym wstrząśnieniom.

Paryż, 17. stycznia. Troplong i Baroche wyrażali się w tym samym duchu co Morny. Cesarz odpowiedział dziękując, że gotów jest pochwycić potrzebne środki, nie opuszczając dotychczasowej ścieżki stałości i umiarkowania.

Turyn, 15. stycznia. Pensyonowany jenerał-porucznik margrabia Millet d'Arvillars, niegdyś adjutant Karola Alberta zakończył życie. W gmachu uniwersyteckim wybuchł wczoraj ogień, prędko jednak przytłumiony, nie wyrządził znaczniejszej szkody.

— Zamach na życie Cesarza Napoleona wywołał tu wielkie wzburzenie. Przygotowują się też liczne adresy gratulacyjne. W kwesturze panuje wielki ruch, przetrząsano wiele domów, ale bez skutku. Mówią o wydaleniu wielu zbiegów politycznych. Ministrowie zgromadzili się na naradę.

Rzym, 14. stycznia. Hrabstwo Trappani przybyli tu z Toskany. Żona i córka francuskiego bankiera Mieres ofiarowały 10.000 skudów na cele kościelne.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 19go stycznia. Na wczorajszy targ przypędzono z Bóbrki 25 sztuk, z Szczerca 14, z Krzywczyc 27, z Rozdołu 3 stada po 17, 10 i 14, z Piekłowiec 2 stada po 20 i 32, z Dawidowa 2 stada po 35 i 20, z Zborowa 30, z Żółkwi 24, a z Podławiec 25 sztuk bydła rzeźnego, więc razem 293 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 215 sztuk na potrzeb miasta, i płacono za woła mogącego ważyć 250 ℔ mięsa 26 ℔ łoju, 42r.; sztuka zaś, którą szacowano na 360 ℔ mięsa 46 ℔ łoju, kosztowała 65r. m. k.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

Hotel rosyjski: Krzysztofowicz Kajet., z Załucza. — Mysłowski Alfred, z Zubrca. — Jędrzejowicz Stanisław, z Fulsztyna. — Zaleski Jan, ces. ros. pułkownik, z Krakowa. — Czermiński Jul., z Glińska. — Bredt Filip Jakób, kr. pr. radca rząd. i dyr. jen. tłumackiej fabr. cukr., z Krakowa.

Hotel europejski: PP. Kopestyński Serafin, z Frysztaku. — Ujejski Ed., z Melny.

Hotel angielski: P. Bauer Edward, c. k. przeł. pow., z Żółkwi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

PP. Antoniewicz Jakób, c. k. radca sądu obw., do Złoczowa. — Bogdanowicz Rob., do Dębicy. — Bokischak Antoni, do Morzytwy. — Grabowski Zdzisław, do Sokołówki. — Jeruzalem Ferd., c. k. podporucznik, do Stanisławowa. — Kovats Ant., do Kurapcziu. — Mourousy Konst., kr. grecki adjutant, do Aten. — Poten Karol, do Olszanki. — Skarzyński Michał, do Budzanowa.

Kurs lwowski.

Dnia 19. stycznia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	43	4	46
Dukat cesarski	„ „	4	46	4	49
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	16	8	20
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36	1	37
Talar pruski	„ „	1	33	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	40	79	8
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	77	37	78	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	30	84	10

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% $81^7/_8$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa $4^1/_2$ % —; 4% —; 3% —; $2^1/_2$% —; pożyczka loter. z r. 1834 338; z r 1839 $124^1/_4$; z r. 1854 $106^7/_{16}$; poż. nar. z r. 1854: $84^9/_{16}$. Oblig. banku —. Akcye bankowe 981. Akcye zakładu kredytowego $242^1/_2$. Akcye kolei półn. po 1000 złr. $1832^1/_2$ Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą —; — kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud.-półn. komunikacyjna $189^1/_8$. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. Akcye żeglugi parowej Lloyda po 500 złr. —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr. 615. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. $78^3/_4$. detto węgierskie $78^7/_8$. Amsterdam —. Augsburg $106^5/_8$ l. Bukareszt $266^1/_2$. Konstantynopol —. Frankfurt $106^1/_8$. Hamburg 78. Lipsk —. Liwurna —. Londyn 10.19. Medyolan —. Marsylia $123^1/_8$. Paryż $123^5/_8$. Agio duk. ces. $7^1/_2$.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.89	— 5.7°	94 0	północny sł.	śnieg
2. god. popoł.	328.44	— 3 4°	94 5	„ „	pochmurno
10. god. wiecz.	327.19	— 4 4°	84 9	zachodni „	„

Wysokość śniegu 04'''

TEATR.

Dziś przed. pol.: **„Kochany Dziadunio"**, komedya w jednym akcie i dwuaktowy dramat z francuskiego p Emilowej Girardin pod napisem: **„I radość przestrasza."**

Jutro na dochód pani Anieli *Aszperger* przedstawiony będzie w polskim teatrze po raz pierwszy najnowszy dramat oryginalny p. Józefa Korzeniowskiego pod nazwą: **„Cyganie"**.

KRONIKA.

Czternasta lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowania nowego roku 1858.

Złożyli panowie: Plener c. radca ministeryalny 3r., Leo książę Sapieha 5r., pani Ulieniecka 1r., hrabina Badeni 1r., pi. Kromer 20kr., Andrasy 1r., N. N. 10kr., Schnit 1r., N. N. 1r., K. R. 1r., Josephu 2r., Urbański 2r., Gerl 1r., Lederer 1r., Szlegel 1r., Zierwurz 30kr., Hasslinger 30kr., Funk 30kr., pi. Schimser 30kr., dr. Marceli Tarnawiecki 2r., dr. Czermak 1r., pi. Czermak 1r., Sebera 1r., B. M. 20kr., Heinisch 18kr., Stadtmüller 1r., Adler c. k. major 1r., Henkl c. k. kapitan 1r., Mussil c. k. kapitan 1r., Sienkiewicz c. k. nadporucznik 30kr., Kutter c. k. porucznik 20k., Schmidt 30kr., N. N. 1r., Karger 30k., dr. Komarnicki 1r., pi. Oeder 1r., Czerkawski 1r., konwent OO. Bernardynów 3r. 10kr., konwent OO. Franciszkanów 2r., Karol hrabia Mier 1r., Agnieszka hrabina Mierowa 5r., Henryk hrabia Mier 1r., C. F. Milde 2r., Serz 10kr., D. Engel 10kr., J. W. 10kr., M. W. 10kr., Jankiewicz 10kr., Winnicki 20kr., Tschörch c. k. profesor 2r., Żukiewicz 1r., Henryk Glixelli 1r., pi. Hauptmann 20kr., Haase superintendent 3r., Antoni Kohmann 2r., Pawłowski 2r., pi. Viani 1r., Zeleski 1r., Balanda 10kr., Czanowa 2r., Müller 1r., Heyzer 1r., Pfeifer 2r., dr. Wysłobocki 1r., Rogalski 1r , razem 77r. 48kr. do tego z ostatniego spisu 892r. 51kr. suma 970r. 39kr. m. k.

— Przed kilką dniami, donosi „Königsberger Zeitung" ujrzeliśmy w wiosce, w królewieckim obwodzie położonej, szczególne zjawisko. Nagromadziły się z sąsiednich łąk całe masy żab do rowów napełnionych wodą. Bawiąc się skakały po lodzie albo chowały się pod wodę. Nigdy — pisze korespondent — nie widzieliśmy jeszcze takiej gromady żab razem, a choć mój towarzysz liczył je na setki, wypadałoby raczej liczyć je na krocie tysięcy. Niesłyszałem aby w styczniu widziano kiedy bawiące się żabki na otwartem miejscu. Niechaj meteorologowie wyjaśnią nam tę zagadkę.

— Licytacya antykwarskich książek w Paryżu sprzedała temi dniami psałterz Gutenberga z 1461 roku za 14 500 franków. Rothschild pędził do 14.000 franków, ale kto inny nabył. Przed pięcia laty ofiarował Rotschild za katolikon Gutenberga z 1464 roku, także wielką sumę, jednak nabył go pan Solar. Z psałterzów Gutenberga jest jeszcze tylko cztery, a z katolikonu trzy egzemplarze.

— Francuski akademik Babinet ogłasza w „Revue des deux Mondes", że z dwóch zaćmień słońca, które 1858 roku będą w Francyi widzialne, należy zaćmienie z dnia 15. marca do najszczególniejszych z całego 19 wieku.

— Wielki komet Cesarz Karol V., na który zeszłego roku czekano napróżno, ma pojawić się w 1858 roku.

Rozmaitości nr. 3.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Ludzie stoletni, przez L. R. K.
2. Zbiory archiwalne: 1) Uniwersał Króla Jana Kazimierza na przemytników. 2) Wypisy rubralne, przez Jana K. hrabi Załuskiego.
3. Obrot pieniędzy w starożytności. (Dokończenie.)
4. Dama wielkiego świata.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*